Poštarina plaćena u gotovom

VJESNIK ĐAKOVAČKE BISKUPIJE

God. IX. Đakovo, srpanj 1956. Broj 7

Ilija

O nijednom čovjeku ne pjeva Sveto Pismo takav ditiramb kao o svetom Iliji, nabrajajući sva njegova velika djela. Otvorimo li Siraha, moći ćemo čitati slijedeće retke:

— Tada je nastupio Ilija, prorok, kao oganj i riječ je njegova gorjela kao baklja. On je donio glad na njih (grešnike) i umanjio je revnošću svojom broj njihov. Na zapovijed Gospodnju otvorio je nebo i dao da triput padne oganj s neba. Kako si sjajan bio, Ilija, po čudesima svojim! Tko je slavom bio jednak tebi? Ti si jednoga umrloga probudio od smrti i iz podzemnoga svijeta na zapovijed Svevišnjega. Ti si oborio kraljeve u jamu, veoma ugledne sa sjedišta njihova. Na Sinaju si čuo uputu i na Horebu presude osvetne. Pomazao si kraljeve za pokoru i proroka za nasljednika sebi. Bio si u vihoru ognjenom uzet na kolima s konjima ognjenim. Ti si određen u pismu da kaznenim govorima svojim u budućim vremenima ublažiš gnjev, prije nego plane, da srce otaca opet predobiješ za djecu i da opet uspostaviš plemena Jakovljeva. Blažen, tko bi te mogao vidjeti i u ljubavi umrijeti! (Eccli 48, 1—11).

Tako je Bog procjenjivao njegova djela i njegovu revnost za svoju stvar! A kako je on često puta u životu izgledao u svojim vlastitim očima? Kakvim je očima promatrao u časovima najveće borbe svrhu svoga života? Kakvi su osjećaji potresali njegovom dušom u časovima njegovih najvećih uspjeha? Kakav je bio u časovima najveće duševne napetosti on, za koga sveto Pismo veli, da će biti „blažen" svaki onaj, tko ga samo bude vidio?

Gotovo ćemo se sablazniti nad tim prizorom, što nam ga crta Sveto Pismo iz života Ilijina?

Upravo se završila jedna velika i teška borba između Ilije i kralja Ahaba. Pobjedu je odnio Ilija, jer su Balovi svećenici ostali bespomoćni, kad su trebali izmoliti kišu... To je bio Ilijin triumf! Pa ipak, odmah su se i drugi tmasti oblaci nagomilali nad Ilijinom glavom; ubojna srdžba kraljice Izabele!

Ilija nije u stanju — možda je to posljedica njegove prevelike duševne iscrpljenosti — prkositi njezinom gnjevu. „On se poboja, ustade i otide odatle, da se zakloni na sigurnom mjestu"... To više nije bio samo bijeg pred kraljicom Izabelom, nego bijeg pred samim sobom, pred zadaćom svoga života, koja mu je posve omrznula... Zato i ode daleko u pustinju i sjede onda pod jednu smreku. Imao je samo još želju da umre i molio se: „Dosta je toga. Uzmi, Gospode, život moj; jer nijesam bolji od otaca svojih".

Tko ne zna za takve časove malodušnosti, koji dolaze najčešće iza velikih uspjeha, u koje se ulaže sve oduševljenje svoje svećeničke duše za proslavu stvari Božje? Tko ne zna za ovaj osjećaj iscrpljenosti i nedostatka svakog oduševljenja? Ta, zar se u takvim časovima može reći za Iliju: „quasi facula ardebat"?

Nisu li baš upravo to oni milosni časovi o kojima govori Gospodin, da će dušu „odvesti u pustinju i govorit joj k srcu... Dolinu tuge učinit vratima nade"? (Os 2, 16—17).

U onoj strahovitoj borbi s bezbožnom ohološću silnika i s tupom bezvoljnošću naroda za sve što je Božje, svaki čovjek tako lako padne pod utjecaj tuđe veličine i nemoći svojih vlastitih sila, da se ispuni ono, što Bog hoće... Posljedica toga je ogorčenost na sve druge, a gađenje pred samim sobom i posvemašnji nedostatak povjerenja u Božje planove...

Ali Onaj, koji ravna svjetovima, znade za takve časove svake velike duše, pa se služi vanjskim

okolnostima, da ih dovede u pustinju, gdje će posve iscrpljeni sjesti u osami na jedno mjesto, da najprije fizički otpočinu, a onda u smirenosti duše, i nesmetani od svijeta i njegovoga utjecaja, posvetiti svoje misli i osjećaje Bogu, u kojem će gledati divni red njegovih planova ... Zato taj bijeg u pustinju zapravo i nije bio bijeg pred svijetom, nego zov milosne ljubavi Božje, da nanovo zapali vatru revnosti, koja je već posve dogorjela; da nanovo ispuni vodom milosti već ispucane izvore Ilijine velike vjere ...

Zato Bog uopće ne odgovara na Ilijine želje, niti se možda ljuti radi toga stanja Ilijine duše ... Sveto Pismo tu Božju školu preobražaja tako divno opisuje:

— Potom leže i zaspa pod smrekom. Najedanput ga takne anđeo Gospodnji i reče mu: „Ustani i jedi!“ Kad pogleda, ugleda pokraj glave pržen kolač i vrč vode. Jede i napi se i leže opet da spava. Ali anđeo dođe još jedanput, taknu ga i reče: „Ustani i jedi, jer ti je dalek put“.

Ustade i jede i napi se i putovao je, okrijepljen ovim jelom, četrdeset dana i četrdeset noći sve do Božje gore Horeba. Ondje potraži pećinu i nastani se u njoj.

Da se može okrijepiti duša, mora se najprije okrijepiti tijelo! Ne isplati se upuštati s Ilijom u raspravu o smislu njegovog života, dok stoji pod onako dubokom duševnom depresijom, niti mu nalagati nove zadaće, dok osjeća, da nije više ni za što na svijetu sposoban, nego da umre ...

Kako je Bog divan psiholog! Preko te zdrave askeze — potrebnog sna, jela i pila i anđeoskih poticaja i vodstva — on ga uvodi u tajne kontemplacije u onoj spasonosnoj osami pećine, gdje mu pokazuje svoje pravo Biće. Sveto Pismo veli: „Tada prođe Gospod pokraj njega. Pred Gospodom je išao silan, žestok vihor, koji je brda razdirao i stijene lomio, ali Gospodin nije bio u vihoru. Iza vihora dođe potres, dođe oganj. Ali Gospod nije bio u ognju. Iza ognja dođe tihi, blagi lahor ...“ Nema li u tim zornim Božjim duhovnim vježbama i duboke pouke na Ilijinu eksploziju pod smrekom ...? Ne riječima, nego djelima!

Izgleda, da je Ilija to tako i shvatio ... Nema više nikakvoga traga njegove depresije, kad mu Bog nalaže: „Idi, vrati se istim putem ...“

Otišao čovjek u pustinju, da umre, a vratio se iz nje preporođen; pobjegao ispred ljudi, a opet se vraća među njih; činilo mu se, da su mu sve sile duše i tijela na izmaku, a sada ih ima opet u neiscrpivoj zalihi ...

Tko je koga vodio? Da li je to bio bijeg od Ahaba i Izabele ili trčanje u naručje Ljubavi Božjoj, koja ga je zvala, da se preporodi u snazi milosti? Kao furije su ga progonile mržnja, očaj, praznina i smrt, a čekale su ga ljubav, pouzdanje, obilje i život ...

* * *

Brate svećeniče! Značilo bi biti sam sebi neiskren, kad ne bismo htjeli priznati sami sebi, da su nam jako dobro poznati ti časovi Ilijine ojađene duše! Zato su i napisani, da ih se ne moramo stidjeti, niti radi njih očajavati. Nije tako strašno te časove proživljavati, kao što je strašno ne razumjeti ih kod sebe i kod drugih!

Iscrpljeni smo od rada, napetosti živaca, nerazumjevanja i mržnje, koja nas progoni ... Možda smo se u službi Božjoj previše oslonili samo na svoje sile, pa su one brzo dotrajale, a protivne snage su narasle poput divova, da nas je spopala malodušnost, koja bi se najradije smirila u blaženoj nirvani ... No, mi smo svećenici, pa ne može biti ni govora o nekoj nirvani, dok se vojuju bojevi Gospodnji ... Možda i nas — mjesto u nirvanu beznađa — Bog poziva u osamljenost pustinje duhovnih vježba, da se okrijepimo tjelesno, duševno, duhovno i milosno, pa da se vratimo kao Ilija istim putem opet natrag u arenu ... dok nas Božja snaga ne prenese na krilima milosti u smiraj njegove vječne Ljubavi.

Sveti Ignacije i povijest

Svetaca ne mjerimo ljudskim kilogramima i metrima. Duh ima svoje dimenzije, a krepost osebujnu tež· · . Samo mjera presvete Providnosti može .o izmjeriti svece u povijesti čovjekovoj. Mi ljudi zapažamo vanjsko, bilježimo senzacionalno, notiramo upadno. Računamo s brojem, s glasovima, s tonama ispisana papira o nekome; naši seizmografi hvataju pokrete i preokrete, koji se vide. Mi računamo s vojničkim, političkim, socijalnim, kulturnim i opće humanitarnim vrednotama. Danas tome pridolaze nove — komercijalne, sportske, filmske, pomodne ... A sutra? I kad smo tako ogledali čovjeka, omjerili smo ga tek izvana. Uočili ga dvodimenzionalno. Treća — duboka, ljudska i pomalo božanska dimenzija, ostaje skrivena. Nismo pronašli, koliko je u individuumu osobe i ličnosti; koliko je u spretnom

demagogu karaktera; koliko je pod blještavom frazom istine, a pod sračunatim smiješkom dobrote. Jedva da smo stupili na prag tajanstvenog, nečuvenog i neizmjernog svijeta, gdje se izvode posljednji obračuni; gdje duše dodiruju vječno. Kad bismo mogli točnije opisati ta granična ljudska područja, valjda bi nas povijest ljudske duše osupnula i neočekivano potresla. Srušili bi se naši komični i miopski sudovi o ljudima. Sva bi naša procjena povijesti bila postiđena i nalik na karikaturu. Obične bi se veličine obarale, iz praha bi druge rasle u strahovite dimenzije. Svijet bi poprimio vječno osvijetljenje; povijest bi zadobila svoje puno značenje.

Tako ni Svetog Ignacija u presjeku povijesti ne procjenjujemo točno. Ne možemo ga izmjeriti, stojeći na svom krtičnjaku, u svojoj žabljoj perspektivi, kako bi trebalo. Ma da uđemo po svim povijesnim vrelima u sve tančine ondašnjeg vremena; kad bismo raspleli sve konce tadašnje crkvene uprave i državne politike; kad bismo do dna izmjerili religijsku temperaturu, kulturni život i socijalno stanje Ignacijeva doba; da možemo sagledati sve značenje, što ga na pojedince i mase izvede fantastično otkrivanje Novoga Svijeta (Ignacijev brat Juan Perez oprema lađu i 85 ljudi za drugo Kolumbovo putovanje!); kad bismo znali, kako su ljudi reagirali na pronalazak štampe, na neopisivi nalet humanizma i renesanse, na tragične potrese protestantizma; pa da uz to znamo i za infinitezimalno, jedva opazivo mijenjanje općeg raspoloženja toga vremena, još bismo uvijek svetog Ignacija stavljali u — nepoznato. On bi za nas ostao velika tajna. Ne zato, što je on šutljivi Bask Inigo — ili osnivač isusovačkog Reda — ili snažni obnovitelj katolicizma, nego naprosto zato, jer je — svetac. Predan Bogu na savršeni način, posvećen planovima Providnosti bez opoziva, Inigo je u povijesti svijeta, još više u povijesti Crkve i duša, izrastao u neslućeno bogat lik. Na što je sve i zašto je sve Bog navezao niti njegova života? Tko to može znati? Ako ne možemo zahvatiti i promjeriti kako treba vanjskog svečeva djela, što da reknemo za one nevidljive fibrile i neurone, kojima se veže svijet duša, kojima se izatkiva općinstvo svetih?

O svemu tome možemo nešto naslućivati. I te su slutnje izvanredno lijepe. Nisu one bez temelja, nikako. Ali uvijek ostaju nepotpune i krnje.

Što nam kazuje svjetska povijest o svetom Ignaciju? Što o njemu govori povijest naše svete Crkve? Mnogo. Kolikogod svetac tražio zakutak i sjenu, povijest mora s njime prilično ozbiljno računati. Otvorite slobodno koji katolički priručnik crkvene povijesti, recimo najnovija dva sveska Danijela-Ropsa. Uzmite koju svjetsku povijest, na primjer Weissa. Možete pregledati kakovo neprijateljsko, antijezuitsko djelo — uzmimo Micheleta. Jedno je sigurno: Ignacije iz Lojole stoji usred šesnaestog vijeka, na pomolu najnovijeg apostazijskog vremena, kao grandiozna figura. Šepavi azpeitijski vitez kao da zasjenjuje i mnoge vladare i mnoge pape. Nalik je na svjetionik, Bogom užgan, čije svijetlo zalijeva sve dužine i širine svijeta. I ne zaustavlja se na jednom trenutku. Evo — četiri puna stoljeća iza svete smrti pokazuje isti snažni utjecaj — usred motoriziranog i filmskog doba, u svanuće atomske epohe, kao ono u lomljavi i strahoti luterovskih i renesansnih dana.

Doista — crkveni život višega i nižega klera (reformatio in capite et in membris, zaželio je Trident) osjetio je snagu i beskompromisnu vjernost Inigove duše. Po njegovim Egzercicijama, a od Tridenta kardinali i biskupi mijenjaju kurs osobnog života, svoga naziranja, svoga upravljanja. Redovnike i redovnice prožima novi duh. Puk na svim stranama Evrope napušta poganske običaje i grješni život. Ignacije formira elitnu četu svećenika, da zaustavi protestantsku bujicu u Germaniji. Faber, Jajus i Babadilla moraju na crkvenim koncilima i državnim saborima spasavati staru vjeru. Ignacije u nekom smislu blokira Kalvina u Francuskoj. Želi zaštititi Irsku, te onamo kani poslati Salmerona i Broueta. Što su Ignacijevi sinovi značili u Španiji, dovoljno govore likovi Araoza i svetog vojvode Franje Borgije. Italiju preporađa i sam i s najbližim suradnicima. U Tridentu ga dostojno zastupaju Lainez i Salmeron. Obnavlja se crkvena disciplina, katolički duh, moralni život. Kristalna dogmatska jasnoća Tridenta našla je u Ignaciju i njegovim duhovnim sinovima posebno jake pobornike. Ali svetac neprestano gleda pred Vječnim Ocem čitav planet, svu djecu Božju, svaku ljudsku sudbinu. Zato svoje šalje preko mora i oceana, kroz najubitačnije klance i najgluše pustinje, samo da njihov glas „dopre do kraja zemlje". Na svim horizontima Azije, Afrike i Amerike Ignacijevi sinovi sade križeve. Još za svečeva života de Nunez i Gonzales odlaze

u Tetuan, de Vaz i de Ribera u Kongo, Azpilcueta i de Nobrega u netom otkrivenu Braziliju. A epopeju Ksaverove invazije na čitavu južnu i istočnu Aziju znadu i mala djeca. Kad je 1540. portugalski ambasador tražio šest Isusovaca, Ignacije napola u šali uskliknu: „Isuse moj! Gospodine poslaniče, a što će Vaša Preuzvišenost ostaviti za ostali svijet?“ Što nije mislio ostaviti gospodin poslanik, to je darovao Gospodin Bog.

Što je time rečeno? I mnogo i malo, i dosta i gotovo ništa. Sigurno su i države, i socijalni život, i kultura, i opće javno mišljenje osjetili Ignacijevu čeličnu volju, ideju i inicijativu. Ali onaj silni doživljaj nutrine, što ga ne bilježe stranice naših kukavnih anala, kudikamo je veći. One spasene prostitutke u sv. Marti u Rimu; oni Židovi i Mauri, što ih je svetac štitio pred općom mržnjom; obraćenici, koji su se kod njega ispovijedali; dječica, kojoj je pomogao uščuvati čistoću i jakost — to je nezamjetljiva i tiha izgradnja iznutra, upravljena prema nebu, zasnovana za vječnost. Naša trominutna i kratkomislena povijest o tome ništa pravo ne zna.

Sva djela svetog Ignacija nose upravo to obilježje: to su u prvom redu nutarnja djela. Svetac je stajao na sjajnoj točki, koja se zove Božja misao i Božja volja. Tu je osjećao, kako bijela i dobra milost izgrađuje svjetove. Sam je doživio blagodat milosrđa. Znao je, kako Bog radi u nutrini. Zato je s Pavlom bez krzmanja bacao Božje misli i Božju ljubav u nemirne njive savjesti i povijesti.

Tako je to s njegovom Družbom. Već smo o tome govorili. Svetac je bio spreman gledati vlastitim očima njen rasap, ako ljudskoj povijesti ne bi mogla davati božanskog sjaja. Zato je želio, da Družba bude elita, velika i odvažna misionarka svetosti u svim pokoljenjima. Zato mora da bude puna Božjeg duha.

Tako je to s Duhovnim Vježbama. Njihova je misija — izgrađene duše ugrađivati u tajanstvene i veličanstvene planove Višnjega. Egzercicije moraju u povijesti stvarati nadpovijest, na svijetu nadsvijet, jer — da ukrademo izraz Papiniu — od životinja žele stvoriti ljude, a od ljudi svece. Toga porasta u dobroti, svetosti i pravom životu mnogi ne će nikada zapaziti. Pa što onda? Na posljednjem ispitu čovjekove savjesti, na strašni dan suda i gnjeva, Bog će otkriti, što je Ignacije izveo u dušama. Vidjet ćemo, što je u njima ostalo za vječnost, kad potresi smrti i suda poruše vanjske kulise i poskidaju umjetne obrazine...

Gledajte Ignacijevu brigu za mladež. Mnogi to motre s čisto ljudske perspektive, s političkom računicom. Svetac je — znamo — gledao sve te mladike, koje mogu bez kršćanskog odgoja u šipražju svijeta ostati neplodne divljake, ali se mogu u toplom zaklonu kršćanskog uzgoja ucijepiti u Krista, postati plemenite i rodne loze na božanskom Čokotu. Da li će povijest, skrupulozno pamteći vanjske preobražaje čovječanstva, ikada izreći, što su doživjeli milijuni mladih, koje su po Ignacijevu duhu uzgajali toliki glasoviti Družbini pedagozi i didaktici?

Spomenimo Ignacijevu želju, da se visoko izobraze i njegovi i vanjski ljudi. Tolika sveučilišta, akademije, astronomske spekule, biblioteke, kongresi, predavanja, nebrojena znanstvena djela... čemu sve to? Čemu? Ignacije želi, da čovjekova misao dozori u Bogu, da doživi Istinu, osjeti njeno Veličanstvo u Stvoritelju i stvorenjima. Svi su ti isusovački učenjaci — teolozi, filozofi, prirodoznanstvenici, povjesničari — htjeli, da čovjek digne svoje misli iznad samoga sebe, da ih protegne u nedogled žive Božje Mudrosti; da osjeti radost, što je nalik na svoga Oca i što može raditi za spasenje svoje subraće.

Smijemo li prešutjeti Ignacijevu želju, da se katekizira, poučava, ispovijeda i tješi obični narod? Spasiteljevo je Srce prvo izreklo, a Ignacijevo opetovalo: Žao mi je naroda! Već vanjska bijeda, bolest i siromaštvo, tjeraju sveca i njegove sinove, da dvore u bolnicama, skupljaju hranu za sirotinju, propovijedaju socijalnu pravdu, pomažu i tješe. Ali — duševna nevolja? Rak-rana grijeha, propast ideala, smrt milosti — to je Ignacija strahovito potresalo. Svojim skolasticima u Coimbru piše, neka gledaju („circumspicite“), kako je svijet utonuo u zlo i mrak. Neka promisle, da su svi ljudi stvoreni kao slika Presvetog Trojstva; da bi morali biti otkupljeni udovi otajstvenoga Krista; videte — veli im — in quanta versentur miseria...! Zato nije mogao podnijeti, da niče zlo, a nema lijeka. Da ljudi propadaju, a nema spasitelja. Stoga od svoje Družbe naprosto odbija mala, skučena, neuviđavna i sebična srca. Tko ne može vidjeti svijeta u Bogu, zla na svijetu, katastrofu duša i našu obvezu, da ih spasimo, taj po Ignacijevoj procjeni nije za njegovu četu. U tom smislu treba shvatiti svečevu izreku: Onaj, koji nije dobar za svijet, nije dobar ni za Družbu!

Prešutimo međutim sve ostale inicijative,

što ih je svetac sa svojom Družbom u povijesti pokrenuo. Jedno je sigurno: kroz sve te rukavce teče ista rijeka, isti elan, isto predanje. Sve to služi istoj svrsi — Božjoj slavi i spasu braće na zemlji. Sve nosi isti pečat — pečat odvažne i djelotvorne ljubavi.

I jer mi — kršćani i katolički svećenici — vjerujemo, da povijest ima smisao; da taj smisao povijesti nisu izmislili ljudi, već ga je u nju utisnuo Bog; jer znamo, da taj vječni smisao povijesti počiva ne u efemernim i naoko blještavim pojavama, nego u misterioznim dubinama pojedinih savjesti i zajedničkih sudbina, jer znamo, da taj smisao u povijesti ostvaruju prije svega ljudi, koji su apsolutno i bez izuzetka Božji — onda možemo biti sasvim uvjereni, da je i sveti Ignacije, taj divni Božji čovjek, silno utjecao na povijest. Preko njega je u zamrle žile čovječanstva poteklo mnogo Božje energije. U nebrojene ljudske nutrine bacio je mnogo sunca i žara. Dao je ljudima, s kojima ga je vezala sveta Providnost, toliko pravog optimizma. Ražario je u pospanima svetu zbilju života i vječne odgovornosti. Mnoge je sumnjičavce i neodlučne potaknuo na odvažan korak svetosti. Ukratko: s ostalim je svecima donio smisao za svetost i ostvario sveti smisao povijesti. U naše je novovjeko vrijeme rodio niz djela — i još više — niz ljudi i srdaca, koja svjedoče, da se isplati živjeti, raditi, trpjeti i umirati, kad je u pitanju besmrtni Bog i besmrtna duša.

Sveta je Crkva u ime Božje rekla, da je Ignacije za sve to nagrađen. Njegovu je ulogu u povijesti istakla posebno time, da ga je proglasila zaštinikom Duhovnih Vježbi i tako za štitnikom duhovnog ljudskog života. Za sva njegova djela — u njemu samome i u svijetu oko njega — plemenito mu i prisebno čovječanstvo u ime svojih neumrlih ideala govori srdačni Hvala!

A mi ga molimo, da i u naše povijesno zbivanje unese svoj duh i svoje srce. Tako će i ovi dani, pod stravičnom površinom, slušati jeku vječnosti i nositi odsjev Božjega života. A zar je išta drugo potrebno?

In parabolis loquor eis

28. Krvave haljine

Blagdan predragocjene Krvi G. N. I. K.

Sv. Ivan apostol piše u knjizi Apokalipsi: „I vidjeh nebo otvoreno. I gle, konj bijelac i koji je sjedio na njemu, zove se Vjerni i Istiniti. I bio je obučen u haljinu poškropljenu krvlju, i ime se njegovo zove: Riječ Božja“ (Apoc 19, 11). Dakle Spasitelj se pokazao sv. Ivanu u krvavoj haljini.

A davno prije toga — 700 godina prije rođenja Isusova — vidio je prorok Izaija u duhu budućeg Spasitelja, i to u crvenoj odjeći. Izgleda nam, da prorok nije znao, odakle to crvenilo, stoga ovako pita: „Tko je onaj, što dolazi iz Edoma u crvenim haljinama?“ A kad se Spasitelj primakao bliže, pita ga prorok: „Zašto je crvena tvoja odjeća i zašto su ti haljine kao u ljudi, koji prešaju grožđe?“ (Is 63, 1). Kakva je to preša i od kakvog su grožđa crvene haljine Isusove, vidjet ćemo malo poslije. A sada ćemo postaviti pitanje: Zašto se Isus ukazuje svojim prorocima, a preko proroka i nama, u krvavim haljinama? Evo zašto.

Francuski pisac Debussy donosi u svojoj knjizi „Mjesec svibanj“ ovu crticu o dvojici misionara. Jednom su oni poslani u jednu župu, gdje su ljudi u ogromnoj većini otpali od Boga i posve se iskvarili. Misijonari su odmah počeli s velikom revnošću propovijedati, a uz to su postili i molili se Bogu za njihovo obraćenje. Ali sve je bilo uzalud. Izgledalo je, da je srce u tih ljudi od kamena, ništa ih nije moglo ganuti ni obratiti.

A jedan od tih misionara bio je veoma tanka zdravlja. I jednog dana reče tome slabunjavom njegov drug:

— Ja vidim, da je sav naš trud uzalud. Ovi ljudi, kako veli Spasitelj, „gledajući ne vide, i slušajući ne čuju i ne razumiju. Otvrdnuše njihove uši, da svojim ušima ne čuju i ne obrate se“ (Matth 13, 13). Stoga je najbolje, da mi poslušamo Spasitelja, koji veli: „Kojegod vas mjesto ne primi, iziđite odanle i otresite prah sa svojih nogu“ (Marc 6, 11).

— Nećemo još, odgovori mu drug. Pokušat ćemo još danas, pa ako ne bude ništa koristilo, onda ćemo otresti prah sa svojih nogu i otići u drugu župu.

I pope se na propovijedaonicu, pa poče svim apostolskim žarom propovijedati Krista raspetoga. Ali od velikog napora puče mu žila u grudima i navali krv na grlo... On pade usred propovijedi mrtav...

Još istoga dana po podne pope se njegov drug na propovijedaonicu. Uze sa sobom njegovu krvavu haljinu, pokaza je narodu i poče ovako govoriti: „Pogledajte, koliko vas je taj čovjek ljubio! Radi vašeg spasenja nije žalio svoga zdravlja, ni svoje krvi, ni svoga života! Stoga vas zaklinjem ovom krvavom haljinom, otvorite već jednom svoju dušu Božjoj milosti...!" Na ove se riječi, veli Debussy, počelo srce toga naroda mekšati. Mnogi od njih počeše jecati i plakati, gledajući haljinu, koja je bila sva krvava iz ljubavi prema njima. Led je bio probijen. Za nekoliko dana obratila se skoro cijela župa.

Krvava odjeća ovoga misionara sjeća nas našeg bož. Spasitelja, koji se ukazuje sv. Ivanu u krvavim haljinama. A čuli smo, kako Ga pita i prorok Izaija: „Zašto je crvena tvoja odjeća? I zašto su ti haljine kao u ljudi koji prešaju grožđe?" Svi kršćani dobro znaju odgovor na ovo pitanje. Sin je Božji, iz ljubavi prema nama, prešan na drvetu križa, i u toj strašnoj preši istisnuta je sva njegova krv do zadnje kapi — sve radi našeg spasenja. Eto, zašto su Mu haljine crvene! Ne od grožđa nego od vlastite krvi!

Sada će nam biti jasno, zašto se Spasitelj ukazuje u krvavoj haljini. On hoće da nam ta presveta Krv bez prestanka doziva u pamet njegovu beskrajnu ljubav prema nama. I ako nas više ništa ne može ganuti ni obratiti, da nas barem ta krv privuče ljubavi Isusovoj.

Zato je sv. Ignacije Lojolski svaki dan uzdisao: „Krvi Kristova, opoji me!" A čim da te opoji, sv. Ignacije? Čim drugim nego žarkom ljubavi prema Spasitelju, „koji nas je ljubio i svojom krvlju oprao od naših grijeha, i učinio nas kraljevima i svećenicima Bogu i Ocu svojemu. Njemu slava i jakost u vijeke vjekova. Amen" (Apoc 1, 5).

29. Krojači

7. nedj. po Duhovima

Bilo je to u jednoj kasarni. Kapetanu otpalo dugme na bluzi i on naredi svome momku: „Potraži mi u kasarni krojača i reci mu, neka odmah dođe." Momak ode. Iza nekoliko časaka prijavi se kapetanu jedan vojnik:

— Pokorno, javljam, gospodine kapetane, vi ste me zvali!

— Prišij mi ovdje dugme, reče kapetan i dobaci mu bluzu. Vojnik se nije u prvi kraj snašao. Zato je šutio nekoliko časaka, ne znajući o čemu se radi. Ali je brzo shvatio situaciju. Stoga se opet postavi u službeni stav i reče:

— Pokorno javljam, gospodine kapetane, meni je samo prezime Krojač, ali ja nisam krojač po zanatu. Ne znam ja šivati ni krojiti, gospodine kapetane!

Ovo je samo šaljiva priča. Ali, Bože moj, koliko se takovih „krojača" nalazi u našim katoličkim redovima! Da ih nađete, ne treba putovati u Ameriku, Englesku ili Francusku. Slobodno ostanite ovdje kod nas, pa ćete ih susresti na svakom koraku. Imade ih više vrsta i tipova. Mi ćemo pogledati predstavnika samo jednog tipa.

On je školovan gospodin, ali imade puno takovih i seljaka i radnika. U njegovu krsnom listu piše, da je katoličke vjere. I zaista on se u krugu svojih prijatelja diči svojim katoličanstvom i ponosi se, što je član „nepobjedive Božje organizacije, katoličke Crkve!" O Božiću i Uskrsu zanosno pjeva i u crkvi i kod kuće „Narodi nam se Kralj nebeski" i „Kraljice neba, raduj se, Aleluja!" A na badnjak ne žali ni truda ni troška, da unese u kuću borić i zapali na njem božićne svjećice. Inače na Božić uvijek odojak (pečenica) na njegovu stolu, a na Uskrs uskrsni kolač.

Dakle katolik je on, o tome nema nikakove sumnje. Ali ako malo izbliže zavirite u njegov život, odmah ćete opaziti, da se cijelo njegovo katoličanstvo sastoji samo u imenu, inače je pravi pravcati poganin. U crkvu zaviri veoma rijetko i uvijek nalazi nekakovu ispriku. Zimi je studeno, da Bog sačuva! A ljeti je takova sparina u crkvi, da se čovjeku upravo nesvijesti! U jesen blato i kiša, u proljeće nekakove magle. A ima on kojiput i kod kuće posla! Dakle katolik je on, ali ne mari za dan Gospodnji kao ni ostali pogani.

Isto je tako s molitvom. On se uopće ne moli Bogu, ili, u najboljem slučaju, prekriži se prije ručka i spavanja. Ali i taj križ smrsi tako brzo i nepobožno, da je više nalik na ruganje nego na molitvu.

Osim toga, zna on dobro, da se svaki kršćanin katolik mora barem jedanput godišnje ispovjediti i pričestiti. Pa ipak prolaze godine i godine, a njega nema na ispovijed kao ni ostalih pogana oko njega.

A kakav mu je bračni život? On se je do-

duše vjenčao u crkvi, po zakonu Božjem. Ali to nije dosta! Bog je svim oženjenim ljudima već u zemaljskom raju dao zapovijed: „Rastite i množite se“ (Gen 1, 28). Znade naš katolik dobro i za ovu zapovijed Božju, jer Crkva o njoj bez prestanka i na sva usta govori. Ali ne će on da je drži, nego ima samo dvoje djece. Više ih ne će, „makar mi sto bogova naredilo!“ kako mi reče jedan predstavnik tih katoličkih „krojača.“ Dakle i brak mu je poganski, i gori od poganskog, jer pogani rađaju djecu po zakonu Božjem i prirodnom.

Isto je tako i s ostalim zapovijedima Božjim i crkvenim. Za post uopće ne mari, a psuje gore od ikakovog poganina.

Šta ćemo dakle reći za ovog katolika! Evo šta! I on bi morao staviti ruku na prsa i — poput onog vojnika — priznati pred cijelim svijetom: Ljudi! Meni je samo ime katolik, ali inače, po svojim djelima, ja nisam nikakav katolik, nego pravi pravcati poganin!“ Stoga smo sve takove katolike i nazvali „krojačima.“

Ti „krojači“ misle, da je sv. Evanđelje nekakav paradni ogrtač, kojim se čovjek — kad ustreba — može zaogrniti, da ga odmah poslije odloži. Ali Bog ne misli tako, jer evo šta On veli: „Kraljevstvo je nebesko kao k v a s, koji uzme žena i pomiješa u tri mjere brašna dok sve ne uskisne“ (Matth 13, 33). Dakle sv. vjera je kvas, a ne kaput, koji ti možeš po volji obući i skinuti. S ovim riječima hoće Spasitelj reći: Kao što kvas u tijestu ne miruje, dok ne prodre u zadnju mrvicu kruha, tako i moj božanski nauk ne smije u vama mirovati, dok ne prodre — poput kvasa — u sve vaše misli i želje, u cijeli vaš život, i privatni i javni. Ti moraš biti katolik ne samo po imenu, nego i po svojim djelima!

Šta će dakle biti s takovim „krojačima“? Sv. Pismo veli, da su oni nalik na voćku, koja se od vremena do vremena okiti zelenim lišćem, ali nikad ne donosi roda. A baš rod se traži od nje, a ne lišće! Tako se i oni od vremena do vremena okite katoličkim imenom, ali pod tim dičnim imenom nema roda dobrih djela, što Bog jedino traži od nas. Zato im Sin Božji dovikuje: „Svako drvo, koje ne rodi dobra roda, bit će posječeno i u oganj bačeno“ (Matth 7, 19).

Dakle, ako želimo spasiti svoju dušu, moramo u prvom redu nastojati, da svoju vjeru dokažemo ne samo katoličkim imenom, i svojom krštenicom, nego — što je najglavnije — dobrim djelima i pravim kršćanskim životom.

30. Krv u kruhu

8. nedj. po Duhovima

Ima jedna krasna priča, u kojoj se krije velika istina Božja. Živjela su dva velika siromaha, veli priča. Hodali su svijetom gladni i žedni, goli i bosi. A kraj njih su mnogi bogataši uživali sva dobra svijeta. Inače, bili su dobri kršćani i prilično odani u volju Božju. Ali ipak im je koji put dodijalo njihovo siromaštvo i izmakla se koja nestrpljiva riječ.

Tako su jednog dana razgovarali o bogatašima i o svojem siromaštvu i jedan će od njih ljutito: „Čuješ, druže! Ja mislim, da će bogataši i u nebu imati puno bolja mjesta i ljepše stolice od nas siromaha“. — Poslije nekoliko godina umriješe obojica, i to zajedno u isti dan. Iza smrti pokucaše na rajska vrata, a sveti ih Petar primi raskriljenih ruku, pošto je pisano: „Blaženi siromasi, jer je njihovo kraljestvo nebesko“ (Luc 6, 20).

Iza toga su se svaki čas otvarala rajska vrata i spašene duše ulazile u nebo. — Jednog dana, iza dugo vremena, otvore se nebeska vrata širom i kroz njih poče ulaziti velika, svečana procesija, u kojoj su stupali mnogi anđeli i sveci Božji. Anđeli su zanosno svirali i pjevali vesele himne ... Jedan od siromaha postade znatiželjan i upita najbližeg anđela:

— Šta se to kod nas slavi?

— Baš je umro jedan bogataš, odgovori anđeo, pa ga svečano uvodimo u nebo ...

— Eto vidiš! plane siromah. Jesam li ja rekao, da će bogatašima i u nebu biti bolje, nego nama siromasima. Kad smo mi došli, nije nas nitko dočekao osim svetog Petra. A evo, bogataša dočekuje cijelo nebo!

— Ovo je čuo jedan svetac u blizini, pa ga blago ukori i reče:

— Vrlo se varaš, dragi brate! Nego evo šta je na stvari: Bogataši tako rijetko dolaze u nebo, da je za nas događaj prvog reda, kad se jedan od njih spasi. Stoga smo mi tada izvanredno veseli, pa ga svečano dočekujemo. A kad bi mi na isti način i siromahe dočekivali, ne bi nikad bili gotovi, jer siromasi svaki dan u masama grnu u nebo ... Zato kaže naš Spasitelj, da će „na nebu biti veća radost nad jednim grešnikom, koji čini pokoru, nego nad devedeset i devet pravednika, kojima ne treba pokore“ (Luc 15, 7).

Ovo je samo priča. Ali toj priči doslovno odgovaraju riječi našeg božanskog Spasitelja: „Zaista vam kažem, teško će bogataš ući u kraljestvo nebesko. I još vam kažem: lakše će se deva provući kroz iglene uši, nego li da bogataš uđe u nebesko kraljestvo" (Matth 19, 23). Dakle, prema riječima Božjim, bogatstvo je velika zapreka čovjeku, da spasi dušu.

A zašto? Je li možda novac sam u sebi ne što zlo? Ne, ne! Bogatstvo, samo po sebi, nije nikakvo zlo, jer bilo je veoma bogatih ljudi, koji su ipak vjerno služili Bogu, kao na primjer patrijarha Abraham, mukotrpni Job i pobožni Josip Arimatejac, koji je pokopao Isusa u svoju grobnicu. Doduše malo je bilo takovih.

Pa zašto onda bogataši tako teško ulaze u nebo? Zato, jer iz novca vire svi vrazi pakleni, od kojih se pohlepan čovjek teško može obraniti. Ne velim to ja, nego sam Bog, koji po sv. apostolu Pavlu kaže: „Koji hoće da se obogate, upadaju u napast i zamku i u mnoge škodljive želje, koje obaraju ljude u propast, jer je ljubav prema srebru korijen sviju zala" (1 Tim 6, 9). Mi ćemo ovdje pogledati samo jednog, možda najvećeg đavla, koji se krije u neurednoj pohlepi za bogatstvom.

U životopisu glasovitog kapucina, sluge Božjeg Mateja Bassi († 1552) čitamo ovu zgodu. Jednom ga je pozvao na ručak neki vrlo bogati odvjetnik. A bilo je poznato, da je taj odvjetnik stekao svoj imetak na vrlo sumnjiv način, kao i mnogi drugi bogataši: ovdje slaži, tamo prevari, ondje podvali i eto novaca! To je znao Božji sluga, ali je ipak došao na ručak, ne bi li spasio tu pohlepnu dušu.

Kad su sjeli za bogati stol, dohvati kapucin gospodski bijeli kruh i prelomi ga, a iz kruha procuri krv ... „Pogledaj, reče Božji čovjek odvjetniku, kakav ti kruh jedeš! Pun je krvi i znoja tvoga bližnjega. Pazi, da te ta krv ne odvuče u vječnu propast!"

I iz kruha mnogih drugih bogataša curi krv, makar se ne vidi, jer oni — kako veli sv. Pismo — žderu udovičke kuće, otkidaju od radničke plaće i svojim nasiljem ubijaju pravednike, samo da se dočepaju para i bogatstva. Svi mi često puta gledamo tu krv. Evo na primjer, kako sam je ja jedanput vidio.

Bilo je to desetak godina prije drugog svjetskog rata. Svako jutro sretao sam dva radnika, koji su išli na posao u obližnju veliku pilanu. Jednog jutra zametnem s njima razgovor. Upitam ih, odakle su. Rekoše mi: iz toga i toga sela, koje je udaljeno šest kilometara od pilane. Morali su dakle svaki dan, osim teškog rada u pilani, prevaliti dvanaest kilometara pješice!

— A koliko vas plaćaju?

— Petnaest dinara dnevno, odgovoriše radnici. Dakle 450 dinara mjesečno. — Na prvom raskršću odoše oni svojim putem u pilanu, a ja u crkvu, da služim sv. Misu.

Iza kratkog vremena izbije u pilani nekakva afera. Tada smo saznali iz novina, da su pojedini bogataši u tom poduzeću zarađivali i do 60 hiljada dinara mjesečno! Dakle zgrtali su silne pare na žuljevima i znoju radnika, a od toga su njima dobacili samo koju kost. Kada čovjek o tome razmišlja, mora se i nehotice sjetiti onog odvjetnika, jer i ovi su bogataši jeli gospodski bijeli kruh, koji je bio pun krvi i znoja radnika.

Eto, to je onaj najveći vrag, koji se krije u parama i „traži, koga da proždre" (1 Petr 5, 8). Zove se mamon nepravde, koja viče prema nebu za osvetom. Zato Bog ovako dovikuje bogatašima: „Jao vama bogataši! Plačite i jaučite u svojim nevoljama, koje dolaze na vas! Gle plaća poslenika, koji su želi vaše njive, a vi ste im otkinuli, viče i vika žetelaca dođe do ušiju Gospoda nad četama" (Luc 6, 24 — Jac. 5, 1).

Stoga nas Spasitelj opet i opet opominje, da se čuvamo neuredne pohlepe za bogatstvom, jer „nitko ne može dva gospodara služiti" veli Spasitelj. „Ne možete služiti Bogu i mamonu" (Matth 6, 24). Ali na žalost mnoge ljude tako zaslijepi taj zlatni mamon, da mu se klanjaju kao svome Bogu i taru sve oko sebe, samo da se dočepaju toga svoga idola. Eto stoga će se deva lakše provući kroz iglene uši, nego li bogataš kroz nebeska vrata.

31. Efeta!

11. nedj. po Duhovima

Jednog je dana naš božanski Spasitelj ozdravio gluhonijemog čovjeka. Pri tom je „stavio svoje prste u njegove uši i rekao: Efeta, to znači otvori se" (Marc 7, 33).

Isti ovaj obred obavio je svećenik i nad tobom, kad te je krstio. I on je tada svojom rukom dotakao tvoje uši i rekao: „Efeta, što znači otvori se!" Šta hoće Crkva reći ovim obredom? Kome si ti dužan otvoriti svoje uši?

Mogli bismo o tome mnogo govoriti, jer si ti dužan slušati u prvom redu opomene i savjete svojih roditelja, onda naredbe svojih poglavara, zatim molbe siromaha, vapaje bolesnih i t. d. Ali ima jedan posebni glas, kojem tvoje uho mora biti bez prestanka otvoreno. Evo toga glasa:

Jedne sam nedjelje sjedio u ispovijedaonici, dok je drugi svećenik na glavnom oltaru služio sv. Misu. Blizu ispovijedaonice stajao je jedan stariji čovjek i pobožno se molio. Ali kad je svećenik počeo čitati poslanicu i evanđelje, taj se je čovjek najednom sav pretvorio u jedno uho. Nije mu bilo dosta da sluša samo ušima, nego je malo otvorio i usta, da bolje čuje, a desnu je ruku prislonio uz uho i malo nakrenuo glavu, da mu ne izmakne ni jedna riječ. U tom je stavu ostao i za vrijeme cijele propovijedi.

Evo, ovaj je čovjek dobro razumio, šta znači Kristova riječ „Efeta“, jer mi smo u prvom redu dužni otvoriti svoje uši Gospodinu Bogu i njegovim riječima. Zato nam viče Duh Sveti po proroku: „Zemljo, zemljo, zemljo, slušaj Gospodnju riječ“ (Jer 22, 29). A Sin je Božji često puta počimao svoje propovijedi onim poznatim riječima: „Tko ima uši da čuje, neka čuje“ (Matth 11, 15). Dakle, poziva nas, da dobro otvorimo uši i pažljivo slušamo njegovu riječ.

Pa ipak mnogi kršćani ne će da slušaju riječi Božje i bježe od propovijedi. Navađaju za to stotinu razloga. Jedan im je svećenik dosadan, drugi je ukočen kao da je od drveta, treći je opet previše živ, kao da je glumac, četvrti je predug, a peti nije dosta inteligentan i t. d.

Šta ćemo reći na ove prigovore? Neka im odgovori slavni španjolski diplomata i pisac Donoso Cortes. On je bio čovjek izvanredno inteligentan i svestrano izobražen. Pa ipak se molio pobožno kao dijete i s velikom je pažnjom slušao propovijedi. Svoj odmor provodio je obično po šp[illegible]lskim selima. I tako je često puta, u ko[illegible]em zabačenom selu, s najvećom pozornošću slušao riječ Božju, koju je seoski župnik na priprosti način propovijedao seljacima.

Tome su se veoma čudili njegovi prijatelji i pitali ga, kako može tako inteligentan čovjek, s tolikom pozornošću slušati priproste govore seoskih župnika. On im je odgovorio: „Kad propovijeda svećenik, ja gledam iza njega samoga Boga. Zato tako pozorno slušam!“ Ove riječi nisu bile samo fraza u ustima slavnog Cortesa, nego imaju svoj oslonac u onim riječima Kristovim, što ih je rekao svojim svećenicima: „Tko vas sluša, mene sluša“ (Luc 10, 16). Dakle, svećenik ne govori u svoje ime, nego u ime Kristovo, i ne propovijeda svojih riječi, nego riječ Božju. Stoga je Cortes u poniznosti slušao svaku propovijed.

Ali nije dosta samo slušati, nego treba i živjeti prema riječima Božjim „jer pred Bogom nisu pravedni oni, koji slušaju zakon, nego će se opravdati oni, koji vrše zakon“ (Rom 2, 13). Zato nas opominje Duh Sveti po sv. apostolu Jakobu: „Budite izvršitelji riječi, a ne samo slušači, varajući sami sebe, jer onaj će biti blažen, koji ne bude zaboravan slušač nego izvršitelj djela“ (Jac 1, 22-25).

Sveci se Božji služe jednim značajnim obredom iz St. Zavjeta, da nam ovu opomenu Duha Svetog bolje privežu za srce. Naime Židovi su morali svake sedme godine pustiti na slobodu sve robove židovske narodnosti. Ali, ako koji rob nije htio ostaviti gospodara, nego je odlučio da mu i dalje služi, morao se podvrgnuti ovom obredu. Roba su postavili uz vrata i tada mu je gospodar šilom prikovao uho za vrata.

Ovim obredom htjeli su reći tome čovjeku: Ti si sada za uvijek rob ovog gospodara. Stoga si dužan stajati na njegovim vratima kao prikovan! I to prikovan za uho, koje ti mora biti uvijek otvoreno, da čuje svaku njegovu riječ i da je izvrši!

I mi smo — nastavljaju sveci Božji — sluge i robovi Kristovi, jer nas je On otkupio „ne srebrom ili zlatom, nego dragocjenom krvlju svojom“ (1 Petr 1, 18). Pa šta želi od nas taj božanski Gospodar? Ne traži On, da nam se uho prikuje za crkvena vrata. Ali traži, da dobro otvorimo svoje uši, pa kao prikovani slušamo njegove riječi i izvršujemo ih. Stoga nam već u St. Zavjetu dovikuje: „Blago čovjeku, koji me sluša i straži svaki dan pred mojim vratima (Prov 8, 34). A na drugom mjestu veli: „Zaista vam kažem: tko sluša moju riječ, ima vječni život i ne dolazi na sud“ (Jo 5, 24).

32. Uhvati maticu!

12. nedj. po Duhovima

Jednog dana dođe k svetom Augustinu neki čovjek dobre volje i upita ga, šta mu treba činiti, da se spasi. Očekivao je, da će mu Augustin najprije izbrojiti cijelu čitulju Božjih zapovijedi i onda ovako reći: „Ako hoćeš da dođeš u život vječni, moraš se pobožno moliti Bogu i revno ići u crkvu; moraš slušati svoje roditelje, ne smiješ mrziti, krasti, lagati, ogovarati, klevetati! Moraš biti ponizan, strpljiv, blag, čist“... Ali mjesto svega toga reče mu Augustin:

— Ako hoćeš da se spasiš, onda l j u b i i radi što hoćeš.

— Zar samo to i ništa drugo? začudi se čovjek.

— Samo to! potvrdi Augustin. Jer ako budeš svim srcem ljubio Boga i bližnjega, onda ćeš bez ikakve dvojbe držati i sve druge zapovijedi Božje.

U tom se s Augustinom slažu svi ostali sveci i pravednici. A tko ih je tome naučio? Tko drugi nego naš Spasitelj Isus Krist, jer evo šta On veli o toj stvari. Jednoga dana pristupi k njemu neki književnik i upita ga:

Učitelju, šta ću učiniti, da dobijem život vječni? On mu reče:

— Što je pisano u Zakonu? Kako čitaš? On odgovori:

— Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim i svom dušom svojom i svom snagom svojom i svom misli svojom! A bližnjega svoga kao sama sebe! I reče mu Isus:

— Pravo si odgovorio. To čini, pa ćeš živjeti (Luc 10, 25).

Dakle, prema Kristovim riječima, da dođemo u život vječni, treba nam samo jedno: ljubiti Boga i bližnjega, i ništa više! Jer „o ove dvije zapovijedi — veli Krist na drugom mjestu — visi sav Zakon i proroci“ (Matth 22, 40).

Ovu značajnu nauku Sina Božjeg protumačio je jedan daroviti pjesnik zanimljivom književnom fantazijom. Evo te fantazije!

Ja si često puta zamišljam, veli pjesnik, kako bi izgledalo na zemlji, kad bi ljudi počeli jednog dana svim srcem ljubiti Boga i bližnjega. Ali znao sam ja, da je ta moja želja samo pusta utopija i da toga dana ne ću nikad dočekati, jer kukolja će uvijek biti na njivi Božjoj. Pa ipak mi je Bog želju barem u snu ispunio. Naime, jedne noći sanjam ja, da je zaista osvanuo taj božanski dan sveopće ljubavi. Dopustite mi, da vam opišem taj divni san.

Točno se sjećam, nastavlja pjesnik, da sam toga dana ustao rano, pomolio se Bogu i izišao na ulicu u gradsku vrevu. Već na prvom koraku bilo mi je nešto neobično, nigdje se ne čuje kletva ni psovka! A još jučer morao sam svaki čas začepiti uši, da ne slušam strašnih pogrda proti Bogu i Majci Božjoj, proti Kristu i njegovoj Crkvi. Odakle najednom ta čudesna promjena? upitam se ja u čudu... I sjetim se: Aha! danas su ljudi počeli ljubiti Boga. I posve je prirodno, da se nigdje ne čuje psovka i kletva, jer kako ćeš psovati Onoga, kojeg ljubiš svim srcem i svom dušom! To je nemoguće.

Tako je pjesniče! Kad bi ljudi ljubili Boga nada sve, nestalo bi u isti čas svake psovke na zemlji i sveto bi se držala ona zapovijed, koja glasi: „Ne izusti imena Gospodina Boga svoga uzalud!“

Međutim, veli pjesnik, šetao sam dalje i došao na poznati gradski trg, gdje se je upravo odvijala živahna trgovina svake ruke. Narod se je kupio oko stolova, prepunih svakog dara Božjeg. Prošao sam kroz onu vrevu, nastavlja pjesnik i opet sam opazio nešto čudnovato: nigdje ni traga kakvoj svađi ili srdžbi; nitko ne vara, ne krade, ne laže, ne podvaljuje... A još jučer, na ovom istom trgu, režali su ljudi jedan na drugoga i mrzili se kao divlja zvjerad. A bilo je na tom mjestu često puta i krvavih razračunavanja radi ljudske lakomosti.

Pa odakle najednom ta čudesna promjena? pita se opet pjesnik. Tko je tu zvjerad pretvorio u krotke janjce? I opet se sjeti: Aha! ljudi su danas počeli ljubiti Boga i bližnjega. I posve je prirodno, da nitko nikog ne vara, ne mrzi i ne tuče, jer može li mrziti ili opljačkati ili ubiti čovjeka onaj, koji ga ljubi kao sama sebe? Ne može, to je isključeno!

Opet moramo uzkliknuti: Točno pjesniće, tako je! Kad bi ljudi ljubili Boga i bližnjega, nestalo bi u isti čas na cijelom svijetu svake zlobe i mržnje, ne bi se više znalo za laž, krađu i prevaru, prestale bi sve svađe, tučnjave i ubijstva. Jednom riječi: ljudi bi sveto održavali poznate zapovijedi Božje: „Ne ubij! — Ne ukradi! — Ne reci lažna svjedočanstva! — Ne poželi stvari bližnjega svoga!“

Međutim, pjesnik je dalje nastavio svoju šetnju i zavirio u nekoliko obitelji, onda u bolnicu, školu i na druga mjesta. I svuda je opazio čudesne promjene. Djeca su slušala svoje roditelje, a roditelji su bili vjerni jedno

drugome; bolesnici su i patnici strpljivo nosili svoje križeve... Ljudi su držali sve zapovijedi Božje, od prve do zadnje.

A zašto? Samo zato, jer su počeli svim srcem ljubiti Boga, i ta ih je ljubav gonila, da drže sve ostale zapovijedi Božje prema onim riječima svetoga Pavla: „Kristova ljubav goni nas“ (2 Cor 5, 14).

Stoga s pravom veli talijanski pisac Scaramelli: „Kad se izroji pčela, ne treba hvatati cijelog roja, u kojem može biti i preko tri tisuće pčela. Nego je dosta, da uhvatiš maticu, i ako si nju uhvatio, sve će pčele doći za njom u košnicu.“ A što je matica među pčelama, to je ljubav među krepostima. Zato, ako želiš dá budeš krepostan, i da se spasiš „uhvati“ tu nebesku maticu i pohrani je u svoje srce, pa će se brzo oko nje, kao oko svoje kraljice, okupiti sve ostale kreposti, bez kojih nema spasenja, jer „sav se zakon, veli sv. Pavao apostol, izvršuje u jednoj riječi: Ljubi bližnjeg svoga kao sama sebe“ (Gal 5, 14).

Stoga i tebi dovikuje sveti Augustin: Ljubi, pa radi što hoćeš!...

33. Gospin triumf

Vel. Gospa

Sveta nas vjera uči, da je Bl. Gospa malo vremena iza svoje smrti slavno ustala iz groba i u najvećem slavlju uznesena na nebo. To je bio onaj preblaženi čas, kad je božanski Zaručnik doviknuo presv. Djevici one zanosne riječi iz Pjesme nad pjesmama; „Ustani, požuri se, prijateljice moja, golubice moja, prelijepa moja, i dođi! Zima je već prošla, kiše su prošumile i prestale, pokazalo se je cvijeće na polju, čuje se grgutanje grlice u našoj zemlji! — Prošlo je vrijeme bolova i suza, križeva i patnja! Stoga — ustani, prijateljice moja, prekrasna moja! Dođi s Libana, zaručnice moja, dođi s Libana, dođi, da te okrunim! Siđi s amanskog brijega, s vrhunca senirskog i hermonskog“ (Cant 2, 10 — 4, 8).

Na ovaj poklik božanskog Zaručnika probudilo se mrtvo tijelo presv. Djevice u grobu, a beskrajne čete anđela sletile su s neba, da Je u najvećem slavlju uznesu u nebeski grad Jeruzalem. Kakav je to bio triumfalni ulazak, o tome ljudski jezik ne može puno govoriti, jer „oko nije vidjelo, i uho nije čulo, i u čovječje srce nije sašlo, šta je Bog pripravio onima, koji ga ljube“ (1 Cor 2, 9). Pa ako to vrijedi za sve one, koji ljube Boga, koliko više vrijedi za Onu, koja je Boga ljubila više nego svi anđeli i pravednici zajedno!

Ali sveci Božji nisu mogli da šute, nego su htjeli pošto poto, da bar izdaleka dočaraju taj triumf naše nebeske Majke. Stoga se služe raznim usporedbama, od kojih ćemo mi uzeti samo jednu.

Najveća svetinja izraelskog naroda bila je škrinja zavjetna, u kojoj su se čuvale kamene ploče Božjih zapovijedi i posudica s pustinjskom manom. Nad njom je, kako veli Sv. Pismo, lebdilo samo Veličanstvo Božje u slici svijetlog oblaka. Stoga se ta škrinja čuvala u svetištu nad svetištima i k njoj je mogao unići jedino veliki svećenik, i to samo jedanput u godini dana.

Jednom je, zbog ratnih neprilika, morala biti škrinja pohranjena u kući seljaka Obedoma. Kad su se vremena smirila, kralj David je prenio škrinju u Jeruzalem. On je taj prenos, po nalogu Božjem, obavio s najvećim sjajem. Sveto nam Pismo potanko opisuje taj triumf starozavjetne škrinje. Svetinju su pratile bezbrojne čete izraelskog naroda: mladići i djevojke, muževi i žene, starci i djeca, svi u najljepšim narodnim nošnjama. Na čelu povorke stupali su zborovi najboljih svirača i pjevača. Za njima su išli gusti redovi levita i svećenika u presjajnim svećeničkim odorama. A pred samom škrinjom stupao je slavni kralj i bogodani pjesnik David, zanosno svirajući i pjevajući u slavu Božju. Pri tom je od veselja i zanosa poskakivao kao malo dijete. I „tako je sav Izrael — završuje Sv. Pismo — nosio škrinju Gospodnjeg zavjeta u najvećem slavlju, trubeći u trube i rogove, i udarajući u cimbale, harfe i citare“ (1 Par 15, 28).

Kad je sv. Alfonz Liguori († 1787) čitao opis ovog triumfa starozavjetne škrinje, uzdahnuo je: Bože moj! Ako je već ova drvena škrinja zavrijedila, da je s tolikim slavljem unesu u Jeruzalem, šta ćemo onda reći za onu pravu i živu Škrinju Nov. Zavjeta, u kojoj je „Riječ tijelom postala i prebivala među nama“ (Jo 1, 14). S kolikim je istom triumfom morala biti Ona uznesena u nebeski grad Jeruzalem! O tome, kako smo rekli, ne može ljudski jezik puno govoriti. Ipak ne možemo srcu odoljeti, da ne progovorimo bar nekoliko riječi o tome triumfu naše nebeske Majke.

U tom su slavlju svoje Kraljice sudjelovali bezbrojni zborovi Anđela i Arkanđela, Keru-

bina i Serafina, čiji „broj bijaše mirijade mirijada i tisuće tisuća" (Apoc 5, 11). Ali i svijetle čete patriarha i proroka, ispovjedalaca i mučenika, sletiše s neba, da dočekaju svoju nebesku Majku i doprate Je pred prijestolje Božje. Njih je bilo „veliko mnoštvo, kojega nitko nije mogao izbrojiti, od svakog naroda i plemena, i puka i jezika. Stajali su obučeni u bijele haljine i palme u njihovim rukama" (Apoc 7, 9).

Ali, još je netko bio u toj velebnoj povorci, pred kojim su sve nebeske čete samo prah i pepeo. Imao je „na haljini i na bedru svome — napisano: Kralj kraljeva i Gospodar gospodara" (Apoc 19, 16). Bio je to Isus Krist, Sin Božji i Sin Marijin. I On je pohitio ususret svojoj predragoj Majci, da Je sam glavom uvede u nebeski grad Jeruzalem i posadi s desne strane presv. Trojstva.

A Blažena je Gospa blistala takovim sjajem i ljepotom, da su i sami anđeli ostali očarani. Stoga su Je počeli u sav glas zanosnim pjesmama slaviti. „Stani, stani Sulamko, zapjevale su nebeske čete, stani, stani! Htjeli bismo da te gledamo! Kako su čarobni tvoji koraci u obući, kraljevska kćeri! Prsa su ti kao dva srnčeta blizanca! Vrat je tvoj kao toranj bjelokosni! Oči su ti kao jezera hezebonska! Glava ti je kao Karmel, a kosa na tvojoj glavi poput kraljevskog grimiza!" (Cant 6, 12). Da razumijemo ove riječi, moramo spomenuti, da je Sulamka bila najljepša djevojka u Izraelu.

Ali još se je netko divio slavlju i ljepoti Bl. Gospe, a to je bio Otac nebeski. Kad je On ugledao taj velebni triumf svoje najmilije kćerke, izgleda — govoreći po ljudsku — da je i On ostao očaran. Stoga ovako pita u Pjesmi nad pjesmama svoje anđele, kao da sam tobože ne zna: „Koja je ono, što ide gore iz pustinje, prepuna milja, naslonjena na svoga Dragoga?" (ibid 8, 5).

Eto, tako je Bl. Gospa uznesena na nebo, gdje Ju je presv. Trojstvo okrunilo za Kraljicu neba i zemlje.

Veselimo se i mi s cijelim nebom nad tim slavljem naše nebeske Majke, jer njezin triumf i naš je triumf, njezina slava i naša je slava. I zamolimo Je, da nas moćnom majčinom rukom tako vodi kroz sve pogibelji ove suzne doline, da i mi jednom zavrijedimo doći u nebo, gdje će nas Ona dočekati i privinuti u svoj materinski naručaj, da nas više nikad ne pusti od sebe.

Duša svetog Ignacija Lojole

(Uz četiristotu obljetnicu svečeve smrti)

(Svršetak)

Od blagoslovene bolesti u Lojoli (svibanj-kolovoz 1521.) pa do svetačke smrti u Rimu (31. VII. 1556.), kroz punih 35 godina Ignacije gradi iznutra — poput pčele — saće duhovnog života i puni ga nebeskim medom. Razbio je jednom zauvijek začarani krug egoizma, digao se naglo u visine Božje i oštrim pravcem pošao u srce bogate vječnosti. Obratio se u Lojoli, posvetio se Djevici u Montserratu, pročistio dušu kroz noć sjetila i pripravio je za nebeske ushite u Manrezi; zatim je očarao srce na svetom tlu Palestine; onda ga je ponio apostolski oganj kroz Španiju; svojevoljno se i promišljeno prikovao uz teški filozofski i teološki studij u Alcali i na Sorboni; u Parizu okuplja divne prijatelje, okušava duše, da li su dosta čvrste za misiju, koja ih čeka. No u svemu tome Inigo trajno ostaje nagnut nad ponore vlastite savjesti. Skrupulozno svakim danom polaže o svemu račun Bogu i sebi. Vještom časnikovu oku ne izmiče nijedan čas, nijedan čin. Upoznao je Isusa Krista — i nikad više ne će s Njega skinuti svojih zadivljenih očiju. Sam priznaje, da ga je vidio barem tridesetak puta! Jasne su mu Kristove nakane, misterij i euangelion Pavlov. Što je skriveno tolikim vjekovima i tolikim pametima, Inigo motri nesumnjivo i očito: Krist želi, da ga spozna do dna; da uđe u sakralnu, jednostavnu, prijateljsku intimnost njegova Srca; da se stvarno oduševi za Golgotsku bitku protiv mračne rulje u bezdanima duše, protiv Božjih neprijatelja na planetu. Ignacije sve žarče ljubi Krista, sve strastvenije usvaja duh Kristov. Energično briše sama sebe pred idealom, a sam ideal ostvaruje energično i potpuno, kao malo koji čovjek. Mi se ništa ne čudimo, što je na čelo svoga Reda postavio Krista Kralja, kad je prije toga na prijestolju vlastita srca gledao i ljubio samo Njega.

Zaključivati nešto o Ignacijevoj svetačkoj veličini iz groznih mrcvarenja, postova i bdijenja u Manrezi, bilo bi ponešto naivno. Ali

nitko ne smije prezreti srca, koje u velikodušnosti ne gleda na granice, niti u borbi broji rane. Svetac je kasnije ispravno shvatio i svojim sinovima naglasio, da treba slomiti nutarnjeg ohologčovjeka, a ne vanjskog; da valja okovima mrtvenja i nutarnje samostege okovati svoj luciferski „ja", demonski prkos i neposluh, samovolju i slobodarski duh. On je sam svoj razum uzorno pokorio Kristu — Kristu na nebu i Kristu na zemlji. Očeličio je — o tome postoje legende! — očeličio je svoju volju. To je bilo premalo. A moglo je biti i opasno, da je nije naprosto stopio i identificirao s voljom Božjom. Znamo, s kolikim je sinovskim pijetetom vazda tražio i slijedio Božja nadahnuća, koliko mu je bilo stalo, da ne ode s pravog puta. U tom je glasovita njegova askeza Duhovnih Vježbi. Raspoznavanje duhova i osjećanje s Crkvom — to je kamen kušač katoličkog savršenog života. Čovjek zadivljen čita, koliko je taj naoko proračunati i hladni čovjek ljubio svoga Krista, Djevicu Majku, Majku Crkvu, svoju mladu zajednicu i čitav svijet. Na što sve nije došao, samo da utješi, oduševi, razveseli, ohrabri, spasi dušu! Nije prenisko, ako zapleše, nije ludo, ako se nekome objesi za vrat, samo nek je na slavu Božju i porast plemenitosti u srcima.

Ignacije je svoju duhovnost utemeljio na molitvi. Sedam sati dnevne molitve nije za nj bilo odviše. Mnogi ga smatraju idealnim učiteljem molitvena života. Bio je naglo uzdignut na visine prave mistike. Gledao je sav nadnaravni svijet: Presveto Trojstvo, Gospodina Isusa, predragu Majku — ali po drugoj strani i sotonu i užase pakla. Mračna spilja Manreze, obale potoka Cardonera, dominikanska crkva, kasnije La Storta pred Rimom i njegova kapelica u Vječnom gradu — bijahu prepune sjaja i objave. Više je saznao, priznaje kasnije sam, u jednom viđenju na Cardoneru nego kroz sav ostali svoj studij i život. Kasnije postaje Ignacijeva molitva sve jednostavnijom, sve prirodnijom, nalik na obično disanje. U zrelim godinama nije morao naprezati mašte niti pameti, da moli. Pogled na nebo, cvijet, dječje oko ili drugo što oko sebe nukalo bi ga, da moli. Tako je Ignacije, poput kakove emisione i prijemne stanice, neprestano srcem slao i primao depeše. Stajao je na neravnom tlu zemlje, u vrtlogu povijesti, usred preokreta i duhovnih pobuna, kao agentura neba, ispostava Božje volje i vječnih nacrta. Bog mu je postao — sve. Sve procjenjuje prema Bogu. Bogu je prikazao sebe ražarenim riječima Kontemplacije o Ljubavi: Primi, Gospode, i prihvati svu moju slobodu, primi pamćenje, razum i svu moju volju! Nikada do svoje svete smrti nije pokušao opozvati te strašne darovnice. No i Bog je bio postojan u svome obećanju, što ga je formulirao jasno i svečano u maloj crkvici La Storta pred Rimom: Ja ću vam biti u Rimu milostiv!

Tako je svetac riješio presudno pitanje svoga života: Što da učinim sa svojom dušom? Komu da se povjerim? Kome da služim?

Ako treba i u naše nemirno, a pomalo i dekadentno doba, jakih uzora — ljudi sa svijetlom u srcu, s neugasivom istinom na muškim ustima i s plamenom ljubavi na junačkim rukama, onda nam sveti Ignacije dobro dolazi. Svima nama. Napose onima, koje mistična osama ne pušta među ljude — i onima, koje ljudi ne puštaju u mističnu samoću. Sveti Ignacije neobično realno pokazuje, kako se veže obični dnevni život, apostolska trka i nemir, s dubokim duhovnim iskustvom, s trajnim nebeskim objavama. „Ukratko — veli Bernoville — Ignacije je bio čovjek aktivnosti, u kome se čudesno spojiše milost i narav; čovjek, koji je snagu za rad crpao na skrovitom vrelu, na kojem se inače krijepe samo mistične duše, otrgnute od vanjskih stvari".

Takav čovjek može kao i apostol Naroda sve u onome, koji ga krijepi. Jer je potpun čovjek, razumije brata čovjeka. Jer je duhovno sliven od jednoga komada, sve čudesno usklađuje, sve jedinstveno promatra. Jer je predan Bogu svakom žilicom nutarnjeg života, postaje i ostaje Božjim spomenikom pred pokoljenjima. Takve ljude uzima tajanstvena i šutljiva Providnost, u njih stavlja nešto božanske svevidnosti i nepokolebivosti, podiže ih ispred opasnih bujica svijeta kao zaštitne brane i hridi.

Tko bi smio reći, da danas ne treba i takovih svetaca pred našim očima i takovih značajeva u nama samima?

Dvije-tri uz novi Direktorij

(Nastavak)

24. *Opet o broju oracija.* — U pretprošlom broju (str. 79., tč. 20.) govorili smo o ovom predmetu u vezi s kolektom pro re gravi te postavili rješenje, koje smo mi kao i neki drugi kalendaristi na temelju nama poznatih premisa mogli i smjeli izvesti. Međutim smo iz Ljubljane upozoreni, da je uredništvo Rimskog direktorija na upit o ovom predmetu odgovorilo, da pravilo o najviše tri oracije vrijedi u svakom slučaju: ako dakle direktorij označuje tri oracije, onda se treća izostavlja a mjesto nje uzima se imperata pro re gravi. — Malo dana kasnije priopćen nam je iz Osijeka sam

tekst S. Z. za Obrede: „Ipsa collecta non omittitur, sed praetermissae tertiae orationi sufficitur“ (S.R.C., Rescr 65 diei 3. nov. 1955.)

Upiti s jugozapada.

25. *Ponovno o kolekti pro re gravi.* — „Imperata pro re gravi ispušta se, znamo, na festa I. classis. Nije nam jasno, da li se ispušta također in dominicis I. classis“. — Odgovaramo: Prema dosadašnjim i prema najnovijim propisima ova se imperata izostavlja: a) in festis dupl. I. classis, b) in vigiliis Nativitatis et Pentecostes, c) in Dominica Palmarum et per totam hebdomadam Sanctam. Prema tomu se ne izostavlja na nedjelje I. reda, kao što su korizmene nedjelje, Bijela nedjelja i adventske nedjelje. Tako propisi, tako Rimski direktorij, tako drugi direktoriji nama pristupačni. Tako zasada, a nije isključeno, da i u toj točki doživimo neku novost.

26. „Koja je razlika između blagdana i nedjelja I. reda?“ — Odg.: a) U pogledu stabilnosti: nedjelje I. reda imaju prednost, a blagdan I. reda, koji bi na takovu nedjelju pao, prenosi se; b) u pogledu cjelovitosti oficija opet nedjelje I. reda imaju prednost: imaju i prve i druge vespere, a blagan I. reda se komemorira kod konkurencije s nedjeljom I. reda; c) u pogledu svečanosti obreda prednost imaju blagdani: antiphonae duplicantur, neki dijelovi su vlastiti (neki psalmi, lekcije u nokturnima), a na korizmene i adventske nedjelje antiphonae non duplicantur, lectiones 1. Noct. de Scriptura occurrente i sl. Kolektu pro re gravi već spomenusmo u prijašnjoj točki. Votivne Mise, pa i svečane, zabranjene su i u nedjelje i na blagdane I. reda, no pogrebne Mise (Zadušnice, Missae exsequiales) zabranjene su na svetkovine I. reda (osim uskrsnog i duhovskog pon. i utorka), a *per se* dopuštene na nedjelje I. reda.

Iz Slovenije

27. „U stranim direktorijima stoji: Collectae pro re non gravi prohibentur ... infra octavas Ascensionis, Corporis Christi et Cordis Jesu. Ako to još vrijedi, zašto nije u direktoriju za god. 1956. naznačeno? Možda pak ne vrijedi više, budući da su te oktave dokinute?“ — Odgovor: Tako je: te su oktave dokinute, pa nema razloga da bi se izostavljale kolekte nego ih treba moliti, ako nema druge koje zapreke.

28. „U nekom direktoriju iz inozemstva stoji za II. nedjelju poslije Duhova: Ubi fit processio, Missa solemnis festi (alb.), Gloria, or 2. Dom., Seq, Cr, Praef Nativ. Je li to ispravno?“ — Odg.: Sve je ispravno osim prefacije. Blagdan Tijelovo a ni zavjetne Mise o Presv. Euharistiji nemaju više prefaciju de Nativitate nego običnu.

U navedenom slučaju (na II. nedjelju posl. Duhova) ne uzima se ni prefacija o Presv. Trojstvu, jer se ne uzima prefacija komemorirane Mise. Tako n. pr. izrijekom vele razni direktoriji i komentatori za blagdan sv. Ivana Krstitelja, 24. VI., koji ove godine pada u nedjelju: Praef. communis! Isp. o tom ono, što je u prošlom broju rečeno na str. 96. tč. 20., 21., 22.

* * *

Ad 3. Aug., za đakov. bisk. (zagr. nadb. i možda još koju bisk.) Budući da je Inventio S. Stephani Protom. sada festum simplex, to o njemu nije više dopuštena Missa ad libitum mjesto Mise o bl. Augustinu Kažotiću. Prema tomu u direktoriju na str. 47. kod 3. aug. deleatur Rub et prima parenthesis.

Rukopisi iz Judejske pustinje

II. Starost pronađenih rukopisa

Sve dok arheolozi nisu istražili spilje, u kojima su pronađeni glasoviti rukopisi, među učenjacima je vladala velika razlika u mišljenju, kada su napisani ti rukopisi. Najvažniji su dakako rukopisi iz Hirbet-Kumrana. Rukopisi iz Murabaata mogu se razmjerno dosta točno i lako datirati i nisu po svom sadržaju ni tako važni. Slijedeći izvode Vermès-ove, iznijet ćemo ovdje najvjerojatnije mišljenje o datumu, kad su rukopisi sakriveni, (1) i o starosti samih rukopisa.

1. Tumačenje arheoloških podataka, što ga je dao P. de Vaux, dovodi do zaključka, da su zgrade u Hirbet-Kumranu razorene godine 68. poslije Krista i da su rukopisi po spiljama vjerojatno sakriveni kratko vrijeme prije nego što je kumranska zajednica raspršena.

U jednoj spilji pronađeni su i komadi platna, kojima su neki ćupovi bili omotani. Pod-

(1) Početkom lipnja o. g. donio je jedan naš dnevnik ovu bilješku: „Ogromno blago sakriveno u Palestini. Dva rukopisa na pergamentu, koje su arheolozi našli na obali Mrtvog mora i za koje se vjerovalo da sadrže biblijski tekst, predstavljaju ustvari bilješke o sakrivenom blagu. Radi se o gotovo 200 tona zlata i srebra, dakle o vrlo fantastičnoj vrijednosti koje će pronalaženje biti vrlo teško zato, što se obilježeno zemljište znatno izmijenilo od I. vijeka prije naše ere do danas“. — Vijest je prilično nepotpuna. Da se možda ne radi o smotanim bakrenim pločama? Cf. Vjesnik 1956, 93.

vrgli su to platno najnovijoj metodi datiranja na temelju nuklearne fizike, t. zv. analizi ugljika 14. Svaki naime živi organizam sadrži obični ugljik 12 i ugljik 14, koji je radioaktivan. Doklegod biće živi i asimilira sebi druge tvari, razmjer se između obadvije vrste ugljika ne mijenja. No čim biće prestane živjeti, radioaktivni se ugljik sve više gubi i to po stalnoj nekoj mjeri. Može se dakle izračunati, kad je prestao život dotičnog bića. U našem su slučaju ustanovili, da je lan, iz kojega je načinjeno kumransko platno, bio pokošen oko godine 33. poslije Krista.

Pronađeni novci i komadi glinenih posuda također nas dovode pod konac prvog stoljeća poslije Krista. Predmeti nađeni kod Murabaata spadaju u prvu trećinu drugog stoljeća i već imadu drukčije tipove glinenih posuda, svoj tip biblijskih tekstova i razvijenije pismo. Kumranski dokumenti moraju biti stariji. Iako se stvar ne može dokazati apodiktički, ipak se može vrlo razborito držati, da su ti rukopisi stavljeni u kumranska skrovišta nešto prije godine 70. poslije Krista.

2. No kada su napisani sami rukopisi? O tome mogu suditi samo stručnjaci paleografi. A njihov sud potpuno potvrđuje rezultate arheoloških nalaza. Rukopise iz samostana svetog Marka proučavali su s tog stanovišta učenjaci: Trever, Birnbaum i Albright, a rukopise Hebrejskog sveučilišta: Sukenik, Pater Dominikanac Tournay i Kanael. Jedni i drugi došli su do ovog zaključka: ovi su rukopisi nastali između 2. stoljeća prije Krista i polovice 1. stoljeća poslije Krista. Način, kako pisari upotrebljavaju t. zv. *litteras finales,* posebno dokazuje, da su oni pisali za posljednja dva stoljeća drugog hrama.

Točnija relativna kronologija mogla bi se postaviti ovako. Prije kršćanske ere napisani su: Izaija i *Pravila kumranske zajednice,* a u prvom stoljeću poslije Krista napisani su: *Komentar proroka Habakuka, Rat sinova svjetlosti i sinova tame,* i *Himni.*

III. Život kumranske zajednice

Sami arheološki podaci ne mog[illegible]m mnogo reći o naravi i životu zajednic[illegible], koja je imala svoje sjedište u Kumranu. No pronađena su *Pravila zajednice.* Ona nam otkrivaju do pojedinosti život kumranske zajednice.

Vidimo iz *Pravila,* da kumranska zajednica nije bila kakvogod društvo pobožnih ljudi, nego da pokazuje oznake „pravog monaškog reda“, kako to veli Vermès (p. 39). Zajednica ima točno određenu svrhu, svoju organizaciju i hijerarhičnu upravu. Glavni joj je cilj: povratiti se pravom Zakonu. Po posebnim svojim vježbama, običajima i propisima zajednica se razlikuje od ostalog naroda i od njeg je *de facto* odijeljena. To je kao neki Izrael u Izraelu. Zajednica se zapravo smatra jedinim pravim Izraelom, pravim narodom Božjim.

1. Svrha zajednice nalazi se u ovome: tražiti Boga „držeći se svega, što je On propisao po Mojsiji i svim prorocima, svojim slugama“. U zajednici se mnogo pazi na izvršivanje kreposti: „... istina, ... poniznost, pravednost, i pravo, dobrostiva ljubav i čednost“. Članovi se zajednice ne zadovoljavaju osobnom svojom svetošću. Oni žele također „činiti zadovoljštinu za grešnu pobunu i zločinačku nevjeru, kako bi izmolili milost za zemlju“. Kad na koncu vremena Bog bude postavio svoje sudište, oni će nastupiti kao svjedoci istine protiv pristaša Belijala. Neprestano proučavaju Zakon i tako nastoje pripraviti dolazak Božji. Oni su se odijelili od ostalih ljudi i najsavjesnije obdržavaju tajne nauke, što im ih je povjerio Bog. Ovaj odijeljeni život usred pokvarenog svijeta završit će se za njih istom onda, kada dođu dva Mesije, Mesija Arona i Mesija Izraela. Ova nauka, koja poznaje dva Mesije, posebno je značajna za kumransku zajednicu.

2. Organizacija zajednice. Zajednica je u malome izraelski narod. Ona ga reprezentatira. Ona je vjerni onaj ostatak, o kome govore proroci. I zajednica se dijeli na svećenike-levite i svjetovnjake, kao i odabrani narod, na „Arona i Izraela“. Nalaze se u njoj također skupine kao nekoć u Izraelu za vrijeme kraljeva i narodne samostalnosti: tisuće, stotine, pedesetice i desetice. Možda pojedine ove skupine i nisu uvijek brojale baš onoliko članova, koliko ime kazuje. Možda se radilo samo o tome, da se upotrijebe tradicionalni neki nazivi.

Posve je sigurno, da su postojale različite mjesne skupine ove zajednice. U Kumranu nije bio jedini stan članova zajednice. To se jasno vidi iz ovih riječi *Pravila:* „U svakome mjestu, gdje bude deset ljudi iz vijeća zajednice ...“ Ovaj se tekst nalazi u odsjeku, gdje se govori o pravilima za život „u svim mjestima progonstva“.

Osim toga svaki član ima u zajednici svoje mjesto, svoj redni broj, u općem okviru zajednice. To mjesto ne smije napustiti. *Pravila*

vele: „Neka svaki Izraelac pozna mjesto svoje službe u Božjoj zajednici, u skladu s vječnim planom. Neka nitko ne siđe sa svog mjesta, niti se uzdigne iznad mjesta, koje mu je preodređeno“. *Pravila* također predviđaju godišnje glavne skupštine, na kojima moraju sudjelovati svi članovi prema precedenciji pojedinih mjesnih skupina i prema precedenciji članova u skupinama.

3. Upravljanje u zajednici. Na upravi zajednice nalaze se, kako izgleda, uvijek svećenici. *Pravila* izričito vele, da svakom deseticom upravlja svećenik. Na drugome mjestu opet čitamo, da „jedino sinovi Aronovi mogu zapovijedati u stvarima pravnim i imovnim“. Oni su ispred svih ostalih članova, „ljudi njihova Zavjeta“. Službeni čuvari tog Zavjeta jesu „svećenici, sinovi Sadokovi“. Iz ovog se može zaključiti, da je zajednica niknula u svećeničkim redovima, odnosno, da su je svećenici osnovali.

Pravi članovi zajednice zovu se Veliki. Njima na čelu stoji nadzornik ili nastojnik. Vrlo je vjerojatno, da je i on svećenik. Svi Veliki sudjeluju u upravi zajednice. Oni vijećaju zajedno sa svećenicima. Njihov je pristanak potreban za primitak novih članova u zajednicu. Oni mogu biti članovi suda, koji određuje različite kazne, sve do isključenja iz zajednice. O njima ovisi također rehabilitacija onih članova, koji nisu bili kažnjeni definitivnim isključenjem. *Pravila* ne poznavaju drugih, posebnih nekih sudaca.

Zajednica ima također vrhovno vijeće, koje sačinjavaju dvanaest svjetovnjaka i tri svećenika. No zadaća je ovog vijeća više doktrinarne i duhovne naravi.

O autoritetu poglavara ne može biti nikakve rasprave. Njima se članovi moraju pokoravati. Ako se netko njima usprotivi, može biti zauvijek isključen. Uskrata poslušnosti u slučaju običnog nekog naloga povlači sa sobom teške posljedice: krivac se isključuje na jednu godinu od purifikacija i njegov se dio hrane smanjuje za četvrtinu.

4. Zajednički život. Članovi ulaze u zajednicu sa svim svojim imetkom i svim svojim sposobnostima. *Pravila* vele: „Ponijet će sa sobom sve svoje znanje, sve svoje sposobnosti i sve, što posjeduju, u zajednicu Božju, da bi tako očistili svoje znanje istinom Božjih zapovijedi, uredili upotrebu svojih sposobnosti prema savršenosti Njegovih puteva, i svoje imanje prema planu Njegove pravde“. Zajednički život obuhvaća prema tome neku zajedničku nauku, zajedničke vježbe i običaje i zajedništvo svih dobara.

VIJESTI

Duhovne vježbe svećenika u Đakovu održat će se ove godine u dva turnusa: prvi turnus od pet dana i to od 6. VIII. ujutro do 11. VIII. ujutro; drugi turnus od tri dana i to od 20. VIII. uvečer do 24. VIII. ujutro.

Ovim duhovnim vježbama mogu se pridružiti i svećenici drugih biskupija uz iste uvjete kao i prošle godine. Sa sobom treba ponijeti stvari kao i prošle godine (Isp. Vjesnik br. 7.—8. str. 120. 1955. god.).

Svaki svećenik treba podnijeti prijavu Biskupskom ordinarijatu ili Ravnateljstvu sjemeništa s točnom oznakom, kojem turnusu želi prisustvovati.

Krunidba Majke Božje Tekijske. Povodom prve svečane proslave blagdana Marije Kraljice, preuzv. Ordinarij obavio je na Tekijama, uz veliko učešće vjernika, svečanu krunidbu slike Majke Božje Tekijske. Svečanost je obavljena dne 3. lipnja ove godine.

Blagoslov nove crkve u Potnjanima, filijali župe Drenje, obavio je na blagdan presv. Trojstva presvj. gosp. Msgr Josip Sokol, vel. prepošt. Kod svečanosti je sudjelovalo mnogo vjernika.

Proslava sv. Ivana Kapistrana održat će se u Iloku, Đeletovcima, Cerni, Novom Slankamenu, Petrovaradinu i Zemunu na području đakovačke biskupije.

Vrlo rado ispravljamo, da su župski uredi Kostanje, Punat i Videm pri Ptuju najsavjesnije i točno na vrijeme ispunili svoje obveze prema listu i da su našom zabunom uneseni u popis najnemarnijih pretplatnika.

Encikliku „Musicae sacrae disciplina“, odnosno 5. broj Vjesnika, u kojem je navedena enciklika tiskana, možete uz cijenu od Dinara 40.— naručiti kod Biskupskog ordinarijata u Đakovu.

Vlasništvo i naklada Biskupskog ordinarijata u Đakovu — Glavni i odgovorni urednik: Dr Zvonimir Marković — Uredništvo i uprava Đakovo, Strossmayerov trg 6. — Pretplata godišnje 600 Din. — Broj čekovnog računa 49-KB-4-Ž-113 — Tisak Obrtnog poduzeća Đakovo